This question paper contains 3 printed pages]

Your Roll No...............

3877

B.A. (PROGRAMME)/III **JS**

(A)

PUNJABI DISCIPLINE—Paper III

(Compulsory)

(For Students who have studied Punjabi upto 12th)

Time : 3 *Hours* *Maximum Marks* : 100

(Write your Roll No. on the top immediately on receipt of this question paper.)

Note :—The maximum marks printed on the question paper are applicable for the students of the SOL/NCWEB/Non-formal cell. These marks will, however, be scaled down proportionately in respect of the students of regular colleges at the time of posting of awards for compilation of result.

ਨੋਟ :–ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ : 10

(ੳ) ਗਗਨ ਮੈ ਥਾਲੁ ਰਵਿ ਚੰਦੁ ਦੀਪਕ ਬਨੇ ਤਾਰਿਕਾ ਮੰਡਲ ਜਨਕ ਮੋਤੀ ॥
ਧੂਪੁ ਮਲਆਨਲੋ ਪਵਣੁ ਚਵਰੋ ਕਰੇ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੂਲੰਤ ਜੋਤੀ ॥
ਕੈਸੀ ਆਰਤੀ ਹੋਇ ਭਵਖੰਡਨਾ ਤੇਰੀ ਆਰਤੀ ॥
ਅਨਹਤਾ ਸਬਦ ਵਾਜੰਤ ਭੇਰੀ ॥

(ਅ) ਅਜ ਨ ਸੁਤੀ ਕੰਤ ਸਿਉ ਅੰਗ ਮੁੜੇ ਮੁੜਿ ਜਾਇ ॥
ਜਾਇ ਪੁਛਹੁ ਡੋਹਾਗਣੀ ਤੁਮ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ ॥
ਸਾਹੁਰੈ ਢੋਈ ਨਾ ਲਹੈ ਪੇਈਐ ਨਾਹੀ ਥਾਉ ॥
ਪਿਰ ਵਾਤੜੀ ਨਾ ਪੁਛਈ ਧਨ ਸੋਹਾਗਣਿ ਨਾਉ ॥

2. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਨਿਬੰਧ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ : 20

(ੳ) ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ;

(ਅ) ਪੁਤਲੀਆਂ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ;

(ੲ) ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ।

3. ਮੇਰਾ 'ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਫਰਨਾਮਾ' ਵਿਚ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ । 20

ਜਾਂ

'ਮੇਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਫਰਨਾਮਾ' ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਚਕ ਲਗਦਾ ਹੈ ? ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ।

4. ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ । 10

ਜਾਂ

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ ।

5. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ :
ਜੰਗਨਾਮਾ, ਨਿਬੰਧ, ਨਾਵਲ । 10

6. 'ਰਸ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ । 10

7. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਖੇਖ **ਪੰਜਾਹ ਪੰਜਾਹ** ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

(ੳ) ਸਭ ਕਿਛੁ ਘਰ ਮਹਿ ਬਾਹਰਿ ਨਾਹੀ ।

ਬਾਹਰਿ ਟੋਲੈ ਸੋ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਹੀ ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਕੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ?

(ਅ) 'ਵਾਰ' ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(ੲ) ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੀ ਮਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ?

(ਸ) 'ਲਖਸ਼ਣਾ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਦੱਸੋ ।

(ਹ) ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ 'ਬੁਝਾਰਤ' ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ? ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਲਿਖੋ ।

4×5=20